

decât previziunile omenești codificate în legi și jurăminte. Aceste complicații sunt, probabil, la originea ezitărilor în fața unui text departe de regulile lui "politically correct".

Nu este pentru prima oară când, tot obosind să fie contemporan cu noi, Shakespeare o ia înaintea timpurilor. Acum câțiva ani, la un colochiu, un critic povestea, mai mult amuzat

decât indignat, că în castelul dintr-o stațiune balneară de pe malul Mediteranei, unde lumea bea, dansează și face dragoste, s-a jucat *Hamlet* în costume moderne. "Cei de la curtea lui Claudius semănau cu lumea de pe plajă. În mijlocul acestei societăți agreabile, deodată apare un spectru care spune: «Răzbunare, Hamlet, răzbunare!» Ce să răzbune? Epoca lui Stalin? Holocaustul? Epoca lui Hitler? Spectrul era perfect ridicol. Nu știu ce încerca să facă regizorul. Sensul piesei era perfect răsturnat. Ne aflam la Dubrovnik, de care Elsinore era foarte departe, un lucru al trecutului, al trecutului feudal. Până și holocaustul aparținea istoriei. Prezentul însemna plaja, însemna să faci dragoste și să bei vin. Spectrul, umbra era altceva, umbra unei vechi idei poate, a unei vechi ideologii, a unei povești străvechi"(2). De atunci, spectrele de la Dubrovnik cerând răzbunare se arată nu doar criticilor de teatru. Dilema lui Shylock și a lui Basanio stă în inima tuturor tratatelor internaționale. În cazul în care ele au inimă.

Magdalena Boiangiu

1. *Aici și mai departe, Neguțatorul din Veneția*, traducere de Petre Solomon, Shakespeare, vol. 3, Editura Univers, București, 1984.

2. *John Elsom, Mai este Shakespeare contemporanul nostru?* Editura Meridiane, București, 1994.

Sebastian Comănici (Shylock) și Ion Ruscăț (Bassanio) în *Neguțatorul din Veneția* la Botoșani, în regia lui Iulian Vișa

Sf flash

O frântură din *Madame Bovary*

"Evenimentul Zilei" (21 aprilie 1999) anunță în titlu "Un spectacol de zile mari la Tănase". În text urmează argumentele: "Privită introspectiv, perioada comunistă a grefat o patină vituperantă în cultura românească", scrie Ines Sîrbu. Nu se înțelege cine privește introspectiv sau altcumva, ce e cu patina vituperantă și de ce toate acestea au fost grefate în timpul comunismului la Tănase. Iau DEX (ediția 1975) și traduc cuvânt cu cuvânt: examinat prin autoobservare, intervalul de timp în cursul căruia a existat formațiunea social-economică exprimând ideologia marxistă, a refăcut un țesut cu ajutorul unui alt fragment de țesut, și caracterul său uzat, denigrator (s-a infiltrat?) în totalitatea valorilor materiale și spirituale create în procesul practicii social-istorice precum și a instituțiilor necesare pentru crearea și comunicarea acestor valori. Prin autoobservare nu prea se disting țesuturile sănătoase de cele uzate și denigratoare, perspicacitatea se datorează, probabil, distanței retrospective, adică

îndepărtării în timp de momentul trecut al grefei. Și pentru că acest exercițiu are rezultate atât de neplăcute, autoarea consideră că "punerea în scenă a unei piese scrise în urmă cu treizeci de ani poate părea la prima vedere un gest, eufemistic vorbind, caduc". Ne îngrozește gândul la ce ar fi fost dacă Ines Sîrbu nu apela la blândețea limbajului eufemistic. Dar, o dată pomită pe panta toleranței, ea apreciază "dialogul, o rememorare aproape cinematografică a unei vieți care vine de niciunde și curge implacabil către nicăieri", se bucură că lumea râde de "monotonia unei vieți conjugale care frizează absurdul" și încheie cu o concluzie oarecum surprinzătoare: "o frântură de Tanța și Costel se află în fiecare cuplu din România". Eufemistic vorbind, patina vituperantă rezistă privirii introspectivă, rememorând aproape cinematografic perioada comunistă, acum caducă.

M.B.